

Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden toteutussuunnitelma vuodelle 2023

Vaalan kunnanvaltuusto on päättänyt joulukuun talousarviossa kehittämisen keskiöön vuodelle 2023 seuraavat painopistealueet: ikäihmisten kotona pärjäämisen tuki, yksinäisyyden lievittäminen, ehkäisevä päihdetyö ja koulukiusaamiseen puuttumisen toimintamallien kehittämisen (sivistysosasto koordinoi) sekä taloudellinen hyvinvointi.

Tavoitteeksi on asetettu, että kehittämistä viedään eteenpäin ikäkausiverkostoissa. Poikkihallinnollista työskentelyä on eri osastojen lisäksi Oulunkaaren verkostojen, yhdistysten ja yritysten sekä aktiivisten kuntalaisten kanssa. Vuodelle 2023 on erityistavoitteena yhdyspintojen kehittäminen hyvinvointialueen kanssa.

Lisäksi yhteistyötä tehdään alueellisten ja valtakunnallisten toimijoiden kanssa, kuten Mieli ry hankkeessa Hyvän mielen kunta. Perusnuorisotyötä kehitetään Nuorten Ystävien ja Oulujokilaakson kuntien kanssa. HOP (hyvinvointia, osallisuutta ja pärjäämistä lisää) -hanke on saanut myönteisen rahoituspäätöksen ja sen toiminta alkaa toukokuussa. Valentin Vaala elokuvafestivaali toteutetaan yhteistoiminnassa Ramsteinin kanssa. Kotoutumisessa siirrytään seuraavalle tasolle tilapäisestä suojelusta, kun osa ukrainalaisista ovat hakenneet kotikuntaoikeutta.

Painopisteisiin toteutamme seuraavia hyväksi havaittuja toimia ja lisäksi olemme kehittäneet toimenpiteitä vuodelle 2023:

Ikäihmisten kotona pärjääminen

- Rokuan uintiretket ajalla 14.3.-23.5.23 (alkuvuodesta uima-allas oli kiinni) kerran viikossa ja ajalla 5.9.-28.11.23 13 kertaa. Osallistujilta peritään 5e omavastuu kuljetuksesta, he itse maksavat uimalipun (kuntalaiskortti 4 e/aikuinen).
- ikäihmisten maksuttomia kuntosalivuoroja on alkuvuoden ollut 2h/vk ja suuren osallistujamäärän vuoksi niitä lisätään kokeellisesti toukokuussa ja kokeilun mukaan elokuusta alkaen, ohjauksen hoitavat liikunnanohjaaja ja kuntosaliryttäjä yhteistyössä.
- liikuntosalivuorot tarjotaan maksutta (koulukeskus, alatalo, urheilutalo ja kylien salit)
- olohuonetoimintaa järjestetään kylillä ja digiopastusta tarjotaan Nuokkarilla.
- ikäihmisten puhelinrinkien toimintaa lisätään
- vanhusten viikon ohjelma suunnitellaan yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa. Su 8.10.23 klo 13 on Reijo Vähälän runo- ja toivelaulumatinea.
- Vie vanhus ulos -kampanjapäivänä 6.10.23 järjestetään ulkoilua yhdessä liikunnanohjaajan ja järjestötoimijoiden kanssa. Toimintaa pyritään jatkamaan kampanjapäivän jälkeen.
- turvallisen liikkumisen kenkien liukuesteet jaetaan syksyllä ja järjestetään luentoja turvallisesta liikkumisesta mm. kirjastossa
- kirjastoon houkutellaan ikäihmisiä uusilla keinoilla, mm. ääneen lukemisen piirejä, kirja-, elokuva- ja vuokrattavien välineiden esittelyä. Digiopastusta annetaan päivittäin. Opastetaan ikäihmisiä käyttämään e-kirjastoa ja omatoimikirjastoa.
- etsitään uusia keinoja, miten työttömiä voidaan palkata auttamaan ikäihmisiä arjen tehtävissä, yhteistyössä Verty-hanke ja työllisyyskoordinaattorin kanssa.
- etsitään tukihenkilöitä eläkeläisistä kotona asuville ikäihmisille, ulkoilukaveri, kaveriksi mm. kulttuuritapahtumiin ja kirjastoon yhteistyössä järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Yksinäisyyden lievittäminen (muut kuin ikäihmiset)

- nuorten työpajan toiminta ja ohjaaja tukee nuoria ihmissuhteiden onnistumisessa
- nuorten iltoja järjestetään viikonloppuisin

- nuorisotyö jalkautuu koululle
- järjestetään perhekerhotoimintaa
- työikäisten työttömien, pitkäaikaissairaiden ja varhain eläköityneiden olohuonetoiminta
- mielenterveyskuntoutujille hyvä arki -ryhmiä
- innostetaan yhdistysten jäseniä ja yksittäisiä ihmisiä vapaaehtoistyön koulutuksilla ja yhdistystapaamisissa, yhteistyössä järjestöjen ja diakoniatyön kanssa.
- selvitetään commuapp-sovelluksen (palkittu Suomen Vuoden Digitaalinen Teko 2022) käyttöä Vaalassa (commuapp.fi).
- järjestetään ryhmäytymispäivät kouluille (7. lk, myös muille, jos hankaluuksia) yhteistyössä sivistysosaston kanssa.
- selvitetään Mieskaveri-toiminnan mahdollisuuksia lapsille (mieskaverit.fi)

Ehkäisevä päihdetyö

- etsitään ehkäisevän päihdetyön suunnitelmasta tämän vuoden ja ensi vuoden painopisteet toukokuussa
- selvitetään nuuska-agenttikoulutuksen pitämistä Vaalassa
- yhteistyö EHYT ry:n kanssa ehkäisevän päihdetyön uusista metodeista, otetaan käyttöön Bueno Talk -visoja ja muita välineitä (buenotalk.fi)
- nuorisotyö järjestää koulutuksia ehkäisevästä päihdetyöstä, lisää tietoa Nettimummolasta (muruset.fi)
- ept-viikko (45) järjestetään teeman mukaista toimintaa yhdessä nuorisotyön ja koulun kanssa
- ikäihmiset, lääkkeet ja alkoholi -koulutusten järjestäminen (Tietopaketti alkoholista ja lääkkeistä)
- yhteistyö EHYT ry:n jäsenjärjestöjen kanssa tilaisuuksien

Koulukiusaamiseen puuttumisen toimintamallien kehittäminen

- koulukiusaamiseen tarvitaan sekä ehkäiseviä että korjaavia toimia yhdessä nuorisotyön ja sivistysosaston kanssa saavuttaaksemme 0-toleranssin
- KiPu (kiusaamiseen puuttuminen)-mallia käytetään aktiivisesti, keskustellaan tunteista ja mielipahan hillitsemisestä. Vaiheessa 1. tehdään kirjalliset kiusaamiskyselyt kuukausittain kaikissa luokissa. Opettajat kokoavat kyselyn tulokset ja jos kiusaamista on esiintynyt, käy keskustellen oppilaan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Jos kiusaaminen on jatkuvaa, opettaja ohjaa lapsen KiPu-tiimille. Vaiheessa 2. Opettaja täyttää seulontalomakkeen ja toimittaa sen KiPu-tiimille ja tilanne puhutaan auki ja kiusaajat asettavat itselleen tavoitteet tilanteen korjaamiseksi. Sovitaan tilanteen seuranta kahden viikon päähän. Asiasta tiedotetaan huoltajia. Vaiheessa 3. Jos tilanne ei ratkea edellisillä toimilla, vanhemmat pyydetään koululle keskustelemaan ja etsitään ratkaisuja tilanteeseen. Tästä tapaamisesta opettaja tekee Wilma-merkinnän. Vaihe 4. Jos kiusaaminen edelleen jatkuu, opettaja kutsuu yksilöllisen oppilashuoltoryhmän koolle ja se ryhtyy hoitamaan tilannetta.

- Vaalan koulussa toimii KiPu-työryhmä, selvitetään toukokuussa, miten yllä mainittu toimintaprosessi toimii käytännössä. Kehittämistyö tehdään yhdessä sivistysosaston kanssa.

kKoulukiusaamisesta ja sen jäljistä kertova monologi yläkoululaisille huhtikuussa. Sen jälkeen ryhmäkeskustelua. Monologi oli Akseli Koukin Jalat ilmassa.

- nollatoleranssi kiusaamiseen nuorisotiloilla. Yhteistyö koulun ja nuorisotyön välillä. Jos jotain hälyyttävää ilmenee, siihen puututaan välittömästi.
- Ryhmäytymispäivillä uudet 7-luokkalaiset tutustuvat toisiinsa, ehkäistään kiusaamista
- kirjastolla on teemaan liittyvää materiaalia esillä koulujen alkaessa elokuussa
- annetaan tukea kiusatun ja kiusaajan vanhemmille, etsivä nuorisotyö yli 15 v ja nuorisotyö alle 15 v.

Taloudellinen hyvinvointi

- huomioidaan kunnan omassa toiminnassa ja tapahtumissa, että myös vähävaraisilla lapsilla, perheillä ja ikäihmisillä on mahdollisuus osallistua järjestettäviin tilaisuuksiin, esim. lasten tapahtumista ilmoitetaan Pohteen perhetyöhön, että he voivat etsiä perheitä, jotka eivät taloudellisista tai muista sosiaalisista syistä voisi osallistua.
- järjestetään maksuttomia tapahtumia mahdollisimman paljon
- talousneuvontaan ohjaaminen, jos huomataan taloushaasteita (varhainen tukeminen)
- nuorten työpajalla neuvotaan ja tuetaan velka-asioissa, puhutaan pikavipeistä, osamaksulla ostamisesta, kannustetaan puhumaan ajoissa talousongelmista
- etsivää vanhustyötä tehdään, puhelinringeissä voidaan puhua myös talouden haasteista ja saatella ikäihmisiä sosiaalipalveluihin (häpeää liittyä erityisesti ikäihmisillä hakea tukea)
- nuorten illoissa tarjotaan ruokaa
- työllistämisellä voidaan parantaa taloustilannetta, esim. palkkatukityö, annetaan tietoa mm. Kelan, Pohteen, diakoniatyön, velkaneuvonnan ja Takuusäätiön palveluista. Ohjataan Kelan etuuksiin (Kelan soittopalvelu täyttää hakemuksia, mikäli henkilö ei kykene tekemään niitä netissä)
- Pohteen kanssa neuvotellen mahdollistetaan kuntouttavaan työtoimintaan osallistuminen.
- nuorten kesätyöllistäminen tuo nuorille omaa rahaa
- erityisnuorten harrastusmahdollisuudet (esim. maksuton kuntosali)
- neuvotaan kunnan infopisteelle, jossa Kela-piste ja Te-toimisto, järjestetään Teams-infoja Kelan ja TE-toimiston asiantuntijoiden kanssa.
- toteutettiin taloudellisen hyvinvoinnin puheeksi ottamisen pilotti (2022), kehitettiin lomaketta ja tätä pitkäa jatkaa
- talousneuvolan tuominen kuntalaisten tietoisuuteen

Yhteistoiminta Pohteen kanssa

- vs. hyvinvointijohtaja on tiiviisti mukana Pohteen verkostotyössä kehittämässä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä, muut osaston työntekijät osallistuvat verkostotyöhön oman työnsä puitteissa.
- kuntouttavan työtoiminnan tuottaminen Vaalassa on Pohteen vastuulla, yhteistyö työllisyyskoordinaattorin kanssa
- ikäihmisten kotona asumisen tukemiseen tarvitaan tiivistä yhteistyötä Pohteen ja hyvinvointiosaston kanssa
- ikäihmisten ja pitkäaikaissairaiden joustava palveluiden saaminen omalla paikkakunnalla ja erikoissairaanhoidossa
- yhteistyö perhekeskusten ja sosiaalisen tuen tarjoamisessa lapsiperheille mahdollisimman varhain, hyvinvointiosaston työntekijöille tietoa palveluiden saatavuudesta ja yhteyshenkilöistä
- työttömien terveystarkastusten jatkamisesta huolehditaan ja osatyökykyisten sekä työkyvyttömien mahdollisuudet saada erikoislääkärin palvelua ja B-todistuksia kuntoutusta ja eläkettä varten.
- mielenterveyspalveluihin pääseminen ajoissa ja hoitoketjun toimivuuden parantaminen sekä lasten ja nuorten mielenterveyden avopalveluiden parantaminen Vaalassa.
- muistisairaiden palveluiden kehittäminen